

	<p>Tárgyak: PPS 1941 M típusú szovjet géppisztoly fa tussal</p> <p>Intézmény: Paksi Városi Múzeum - Paksi Képtár Deák Ferenc u. 2. 7030 Paks +36 85 830 379</p> <p>Leltári szám: PVM.TT.2000.5.1.2</p>
--	--

Leírás

PPS 1941 M típusú szovjet géppisztoly fa tussal. 1942 elején rendszeresítették. Egyes és sorozatlövésre is alkalmas, az üzemmódváltó az elsütő billentyű előtt található. A cső belsejét krómozták az ellenállóképesség fokozása érdekében. A PPS-41 géppisztoly valószínűleg a tíz legjobban ismert kézifegyver egyike a világon. Gyakorlatilag minden a keleti fronton játszódó második világháborús filmben vagy videójátékban látható, jellegzetes alakjával könnyen felismerhető. Magyarországon egyszerre vált a terror és a szabadság jelképévé a háború utáni szovjet megszállás és 1956 eseményei során. Története 1940-re nyúlik vissza, a Vörös Hadsereg ekkor határozta el a nem túl sikeres Vaszilij A. Gyegtyarjov által tervezett PPD-40-es géppisztoly leváltását. A PPS-41 vezető fegyvermérnöke Georgij Szemjonovics Spagin (1897-1953) katonaként részt vett az első világháborúban, majd a vörösök oldalán a polgárháborúban is. 1920-tól esztergályosként dolgozott a kovrovi fegyvergyár tervezőirodájában. Szorgalma és tehetsége a fegyvertervezésben felkeltette Gyegtyarjov érdeklődését, aki felkérte asszisztensének. Később már egyedül is dolgozott, első jelentős önálló munkája egy harckocsira is szerelhető 7,62 mm-es golyószóró volt. 1940-ben kezdett el dolgozni a PPS-41 tervein, mely később a háború egyik legnagyobb darabszámban gyártott kézifegyverévé vált. A háború alatt még több fegyvert tervezett a szovjet haderőnek. A győzelem után egészsége megromlott, a munkától visszavonult. 1953-ban gyomorrákban hunyt el, hazájának tett szolgálataiért háromszor tüntették ki Lenin-renddel. A PPS-41 géppisztoly (Spagin-géppisztoly, az orosz közkatonák gyakran csak „papasa” néven emlegették) hossza 84,3 cm, súlya tár nélkül 3,63 kg, dobtárral 5,4 kg. A fegyver mind ív- mind dobtár befogadására alkalmas volt. Az ívtár kapacitása 35, a dobtárá 71 lőszer. A harcokban a kétszeres lőszer mennyiség miatt a katonák előszeretettel dobtárral használták, ez a formája terjed is el inkább a köztudatban. Elméleti tűzgyorsasága 700-900, a gyakorlati 100 lőszer/perc, lőszer a 7,62×25 mm Tokarev palacknyakú pisztolylőszer. Kezdetben Zagorszkban gyártották, a gyárat a német fenyegetésre keletre kellett telepíteni 1941 júniusában. A háború végéig több mint 5,5 millió darab készült belőle. A szovjet győzelem után a kommunista csatlósállamok fegyveres és karhatalmi erőit fegyverezték fel vele, közel harminc államban használták hosszabb-rövidebb ideig. A szovjet hadseregnél

1947-ben az AK-47-es váltotta, mint általános gyalogsági tűzfegyver. Az angolszász csapatok nagy számban találkoztak vele a koreai és vietnámi háborúkban is, helyi fegyveres konfliktusokban ma is nagy ritkán előfordul a Föld fejletlenebb régióiban.

A kommunista éra magyar hadseregéhez egy 9 millió dolláros államközi szerződés keretében került, hivatalos megjelölése M48 (1948-as mintájú) géppisztoly volt. Később a Danuvia Gépgyár gyártotta 1948-1955 között, de kisebb számban a Lámpagyár (FÉG) is készítette. A hadseregben 1964-ig használták, azonban a határőrségnél és a belügyi alakulatoknál tovább maradt rendszerben. A magyar katonák a második világháborúban nagy számban találkoztak vele, és az orosz „Davaj, davaj!” (kb. „Gyerünk, gyerünk!”) felszólítás kapcsán a „davaj gitár” gúnynevet akasztották rá. A géppisztoly különleges szerephez jutott 1956-ban, a felkelők egyik leggyakoribb fegyvereként. (Az 50-es évek közepére több mint 150 ezer darab volt belőle rendszerben Magyarországon.) A forradalom több ikonikus képén is szerepel, például Szeles Erika Kornélia híres fotóján a kezében egy PPS-41 látható. A fiatal szakácstanuló lány 1956 november 7-én halt mártírhalált 15 évesen. Fényképe a nyugati sajtóban az 1956-os forradalom jelképe lett. A városi múzeum PPS-41 példányának fegyversorszáma 9931, leltári száma 2000.5.1.2, a Helytörténeti Bizottság gyűjtéséből került hozzánk. A fegyver érdekessége, hogy szemléltetésre használhatták, egyik oldalán a fa borítást egy szakaszon eltávolították, így látható az elsütő mechanizmus szerkezete és működése.

Alapadatok

Anyag/ Technika:

Fém, fa/gyári

Méretek:

H=26,9 cm, űrméret= 7,62 mm, csőhossz
26,9 cm

Események

[Földrajzi vonatkozás] mikor

ki

hol Szovjetunió

[Kapcsolódó személyek/ intézmények] mikor

ki

Magyar Honvédség

hol

Kulcsszavak

- Géppisztoly
- Rákosi-korszak
- második világháború